

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006
<p>Merkle-Hellmanov sistem z nahrbtnikom</p> <p>Merkle in Hellman sta leta 1978 predlagala ta sistem, že leta 1980 pa ga je razbil Shamir s pomočjo Lenstrinega algoritma za celoštevilčno programiranje (angl. integer programming).</p> <p>Njegovo iterativno varianto pa je razbil malo kasneje Brickell.</p> <p>Drugačen sistem z nahrbtnikom je predlagal Chor, razbil pa ga je Rivest.</p>	<p>Problem “podmnožica za vsoto”</p> <p>Podatki: $I = (s_1, \dots, s_n, T)$, T je ciljna vsota, naravna števila s_i pa so velikosti.</p> <p>Vprašanje: Ali obstaja tak binarni vektor $\underline{x} = (x_1, \dots, x_n)$, za katerega velja $\sum_{i=1}^n x_i s_i = T$?</p> <p>Ta odločitveni problem je NP-poln:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polinomski algoritem ni znan, - isto velja tudi za ustrezен iskalni problem. 	<p>Ali za kakšno podmnožico problemov morda obstaja polinomskim algoritem?</p> <p>Zaporedje $(s_1, \dots, s_n)$ je super naraščajoče, če velja</p> $s_j > \sum_{i=1}^{j-1} s_i \quad \text{za } 2 \leq j \leq n.$ <p>Če je seznam velikosti super naraščajoč, potem lahko iskalno varianto zgornjega problema rešimo v času $O(n)$, rešitev $\underline{x}$ (če obstaja) pa je enolična.</p>	<p>Opisimo tak algoritem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. for $i = n$ downto 1 do 2. if $T \geq s_i$ then 3. $T = T - s_i$, $x_i = 1$ 4. else $x_i = 0$ 5. if $T = 0$ then $\underline{x} = (x_1, \dots, x_n)$ je rešitev 6. else ni rešitve.

<p>Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006</p> <p>Naj bo $\underline{s} = (s_1, \dots, s_n)$ super naraščajoč in</p> $e_{\underline{s}} : \{0, 1\}^n \longrightarrow \left\{ 0, \dots, \sum_{i=1}^n s_i \right\}$ <p>funkcija, definirana s pravilom</p> $e_{\underline{s}}(x_1, \dots, x_n) = \sum_{i=1}^n x_i s_i.$ <p>Ali lahko to funkcijo uporabimo za enkripcijo?</p> <p>Ker je $\underline{s}$ super naraščajoče zaporedje, je $e_{\underline{s}}$ injekcija, zgoraj opisani algoritem pa lahko uporabimo za dekripcijo.</p>	<p>Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006</p> <p>Sistem ni varen, saj dekripcijo lahko opravi prav vsak.</p> <p>Morda pa lahko transformiramo super naraščajoče zaporedje tako, da izgubi to lastnost in edino Bojan lahko opravi inverzno operacijo, da dobi super naraščajoče zaporedje.</p> <p>Če napadalec Oskar ne pozna te transformacije, ima pred seboj primer (na videz) splošnega problema, ki ga mora rešiti, če hoče opraviti dekripcijo.</p>	<p>Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006</p> <p>En tip takih transformacij se imenuje modularna transformacija. Izberemo si tak praštevilski modul p, da je</p> $p > \sum_{i=1}^n s_i$ <p>ter število a, $1 \leq a \leq p-1$. Naj bo</p> $t_i = as_i \text{ mod } p, \quad \text{za } 1 \leq i \leq n.$ <p>Seznam $\underline{t} = (t_1, \dots, t_n)$ je javni ključ, ki ga uporabimo za enkripcijo, vrednosti a in p, ki definirata modularno transformacijo, pa sta tajni.</p> <p>Zakaj smo si izbrali za p praštevilo?</p> <p>Zakaj je bil ta sistem sploh zanimiv?</p>	<p>Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006</p> <p>Primer: Naj bo</p> $\underline{s} = (2, 5, 9, 21, 45, 103, 215, 450, 946)$ <p>tajni super naraščajoči seznam velikosti.</p> <p>Za $p = 2003$ in $a = 1289$ dobimo javni seznam</p> $\underline{t} = (575, 436, 1586, 1030, 1921, 569, 721, 1183)$ <p>Anita zašifrira sporočilo $\underline{x} = (1, 0, 1, 1, 0, 0, 1,$</p> $y = 575 + 1586 + 1030 + 721 + 1183 + 1570$ <p>ter ga pošlje Bojanu, ki najprej izračuna</p> $z = a^{-1}y \text{ mod } p = 1643$ <p>in nato reši problem podmnožice zaporedja $\underline{s}$ za vsoto</p>
---	---	--	--

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006
<p>6. poglavje</p> <p>Sheme za digitalne podpise</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvod (podpis z RSA sistemom) • ElGamalov sistem za digitalno podpisovanje • Digital Signature Standard • napadi • enkratni podpis • podpisi brez možnosti zanikanja • Fail-stop podpisi <p>Digitalni podpis je nadomestek za lastnoročni podpis pri elektronski izmenjavi in digitalnemu hranjeju podatkov.</p> <p>Aleksandar Jurisić 391 Aleksandar Jurisić 392 Aleksandar Jurisić 393 Aleksandar Jurisić 394</p>	<p>Konceptualno se način zapisovanja informacij ni dramatično spremenil.</p> <p>Medtem ko smo prej shranjevali in prenašali informacije na papirju, jih sedaj hranimo na magnetnih in drugih medijih ter jih prenašamo preko telekomunikacijskih sistemov (tudi brezžičnih).</p> <p>Bistveno pa se je spremenila možnost kopiranja in spreminjanja informacij.</p> <p>Aleksandar Jurisić 392 Aleksandar Jurisić 393 Aleksandar Jurisić 394 Aleksandar Jurisić 395</p>	<p>Zlahka naredimo na tisoče kopij neke informacije, ki je shranjena digitalno, pri tem pa se nobena ne razlikuje od originala.</p> <p>Z informacijo na papirju je to precej težje.</p> <p>Družba, v kateri so informacije spravljene in prenašane v digitalni obliki, mora poskrbeti za to, da ne bo varnost informacij odvisna od fizičnega medija, ki jih je zapisal ali prenesel.</p> <p>Varnost informacij mora temeljiti izključno na digitalni informaciji.</p> <p>Aleksandar Jurisić 393 Aleksandar Jurisić 394 Aleksandar Jurisić 395 Aleksandar Jurisić 396</p>	<p>Eno izmed osrednjih orodij pri zaščiti informacije je podpis. Le-ta preprečuje poneverjanje, je dokaz o izvoru, identifikaciji, pričanju.</p> <p>Podpis naj bi bil unikat vsakega posameznika, z njim se predstavimo, potrdimo, pooblastimo.</p> <p>Z razvojem digitalne informacije moramo ponovno obdelati tudi koncept podpisa.</p> <p>Ni več unikat, ki enolično določa podpisnika, kajti elektronsko kopiranje podpisa je tako lahko da je skoraj trivialno na nepodpisani dokumenti pripeti poljuben podpis.</p> <p>Aleksandar Jurisić 394 Aleksandar Jurisić 395 Aleksandar Jurisić 396 Aleksandar Jurisić 397</p>

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2006
<p>Potrebujemo protokole, ki imajo podobne lastnosti kot trenutni "papirni protokoli".</p> <p>Družba ima enkratno priložnost, da vpelje nove in učinkovitejše načine, ki nam bodo zagotovili varnost informacij.</p> <p>Veliko se lahko naučimo iz dosedanjih sistemov, obenem pa moramo odpraviti tudi številne pomankljivosti.</p> <p>Aleksandar Jurisić 395 Aleksandar Jurisić 396 Aleksandar Jurisić 397 Aleksandar Jurisić 398</p>	<p>Primerjava digitalnega in navadnega (lastnoročnega) podpisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navadni podpis je fizično del podpisane dokumenta; • navadni podpis preverjamo s primerjanjem, digitalnega z algoritmom, katerega rezultat je odvisen od ključa in dokumenta; • kopija digitalnega podpisa je identična originalu; • digitalni podpis je odvisen od dokumenta, ki ga podpisujemo. <p>Aleksandar Jurisić 396 Aleksandar Jurisić 397 Aleksandar Jurisić 398 Aleksandar Jurisić 399</p>	<p>Sistem za digitalno podpisovanje je peterka $(\mathcal{P}, \mathcal{A}, \mathcal{K}, \mathcal{S}, \mathcal{V})$, za katero velja</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. $\mathcal{P}$ je končna množica sporočil, 2. $\mathcal{A}$ je končna množica podpisov, 3. $\mathcal{K}$ je končna množica ključev, 4. $\forall$ ključ $K \in \mathcal{K}$ obstaja algoritem za podpisovanje $\text{sig}_K \in \mathcal{S}$, $\text{sig}_K : \mathcal{P} \rightarrow \mathcal{A}$ <p>in algoritem za preverjanje podpisa</p> $\text{ver}_K \in \mathcal{V}, \quad \text{ver}_K : \mathcal{P} \times \mathcal{A} \rightarrow \{\text{true}, \text{false}\}.$ <p>Aleksandar Jurisić 397 Aleksandar Jurisić 398 Aleksandar Jurisić 399 Aleksandar Jurisić 400</p>	<p>Funkciji sig_K in ver_K imata to lastnost, da za sporočilo $x \in \mathcal{P}$ in vsak podpis $y \in \mathcal{A}$ velja</p> $\text{ver}_K(x, y) = \begin{cases} \text{true, če } y = \text{sig}_K(x) \\ \text{false, če } y \neq \text{sig}_K(x) \end{cases}$ <p>Zahteve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • algoritma sig_K in ver_K imata polinomsko časovno zahtevnost • sig_K je znan le podpisniku • ver_K je splošno znan • računsko mora biti nemogoče ponarediti podpisovanje in preverjanje <p>Aleksandar Jurisić 400 Aleksandar Jurisić 401 Aleksandar Jurisić 402 Aleksandar Jurisić 403</p>

Primer: Algoritem RSA lahko uporabimo tudi za podpisovanje. Naj bo $n = pq$, kjer sta p in q praštevili. Če je (n, d) skriti ključ, (n, e) pa javni, pri čemer je $de \equiv 1 \pmod{\varphi(n)}$, potem definiramo:

$$\text{sig}_K(x) = d_K(x) = x^d \pmod{n}$$

$$\text{ver}_K(x, y) = \text{true} \iff x = e_K(y) = y^e \pmod{n}$$

za $x, y \in \mathbb{Z}_n$.

Z zgornjim algoritmom je mogoče ponarediti podpis naključnih sporočil.

Ponarejevalec najprej izbere podpis y in nato izračuna

$$x \equiv y^e \pmod{n}.$$

Možnosti takega ponarejanja se izognemo z

- enosmernimi zgoščevalnimi funkcijami ali
- zahtevo, da ima sporočilo x določen pomen.

Pošiljanje podpisanih tajnih sporočil

Vrstni red šifriranja in digitalnega podpisovanja je pomemben.

1. Najprej podpisovanje:

$$x, \text{sig}_{\text{Anita}}(x) \rightarrow e_{\text{Bojan}}((x, \text{sig}_{\text{Anita}}(x))).$$

2. Najprej šifriranje $z = e_{\text{Bojan}}(x)$,

potem podpis $y = \text{sig}_{\text{Anita}}(z)$:

Bojan prejme (z, y) , odšifrira tajnospis $x = d_{\text{Bojan}}(z)$ ter preveri podpis $\text{ver}_{\text{Anita}}(z, y)$.

V drugem primeru lahko napadalec Cene z Anitinim podpisom s svojim:

$$y' = \text{sig}_{\text{Cene}}(z) \rightarrow (z, y') \rightarrow x = d_{\text{Bojan}}(z) \\ \text{ver}_{\text{Cene}}(z, y')$$

in Bojan bo mislil, da je sporočilo prišlo od Cene.

Zato se priporoča najprej podpisovanje in šifriranje.

V primeru algoritma RSA je potrebno pri zaporednem podpisovanju in šifriranju paziti na velikosti modulov (*reblocking problem*).

Če je $n_{\text{Anita}} > n_{\text{Bojan}}$, se lahko zgodi, da Bojan ne bo mogel razvozlati sporočila. Naj bo

$$(n_{\text{Anita}}, e_{\text{Anita}}, d_{\text{Anita}}) = (62894113, 5, 37726937), \\ (n_{\text{Bojan}}, e_{\text{Bojan}}, d_{\text{Bojan}}) = (55465219, 5, 44360237).$$

Anita podpiše sporočilo $x = 1368797$ in podpis zašifrira:

$$1. s = x^{d_{\text{Anita}}} \pmod{n_{\text{Anita}}} = 59847900,$$

$$2. y = s^{e_{\text{Bojan}}} \pmod{n_{\text{Bojan}}} = 38842235.$$

Bojan izračuna

$$1. \hat{s} = y^{d_{\text{Bojan}}} \pmod{n_{\text{Bojan}}} = 4382681,$$

$$2. \hat{x} = \hat{s}^{e_{\text{Anita}}} \pmod{n_{\text{Anita}}} = 54383568.$$

Ker je $s > n_{\text{Bojan}}$, je $\hat{x} \neq x = 1368797$.

Verjetnost tega dogodka je

$$\frac{n_{\text{Anita}} - n_{\text{Bojan}}}{n_{\text{Anita}}}.$$

Delitev schem za digitalno podpisovanje

1. Podpis je dodatek (ElGamal, DSA) sporočilu - sporočilo je možno rekonstruirati iz podpisa (RSA),
2. deterministični - nedeterministični,
3. enkratni - večkratni.

Različni sistemi za digitalno podpisovanje

- RSA
- ElGamal, DSS (*Digital Signature Standard*)
- Enkratni podpisi (*one-time signatures*)
- Spleti podpisi (*blind signatures*)
- Podpisi brez možnosti zanikanja (*undeniable signatures*)
- Skupinski podpisi (*group signatures*)
- Fail-Stop podpisi

ElGamalov sistem za digitalno podpisovanje

Za razliko od algoritma RSA je ElGamalov sistem namenjen predvsem digitalnemu podpisovanju, čeprav se ga da v posebnih primerih uporabiti tudi za šifriranje.

Podpis je nedeterminističen (odvisen od naključnega števila), torej sploh ni natanko določen.

Algoritem

Naj bo p takšno praštevilo, da je v $\mathbb{Z}_p$ težko izračunati diskretni algoritem in $\alpha \in \mathbb{Z}_p^*$ primitivni element.

Naj bo še $\mathcal{P} = \mathbb{Z}_p^*, \mathcal{A} = \mathbb{Z}_p^* \times \mathbb{Z}_{p-1}$ in

$$\mathcal{K} = \{(p, \alpha, a, \beta) : \beta \equiv \alpha^a \pmod{p}\}.$$

Število a je skrito (zasebno), števila p, α in β pa so javno znana.

Aleksandar Jurisić

407

Aleksandar Jurisić

408

Aleksandar Jurisić

409

Aleksandar Jurisić

409

Varnost ElGamalovega sistema za podpisovanje

Kako bi lahko ponaredili podpis, ne da bi vedeli za vrednost skritega števila a ?

1. Za dano sporočilo x je potrebno najti tak par (γ, δ) , da bo veljalo $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$, torej
  - če izberemo γ : rabimo $\delta = \log_\gamma \alpha^x \beta^{-\gamma} \pmod{p}$,
  - če izberemo δ : glede na γ je potrebno rešiti enačbo $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$,
  - hkrati računamo γ in δ (zaenkrat ni še nihče odkril hitrega postopka za reševanje zgornje enačbe).

Aleksandar Jurisić

411

Aleksandar Jurisić

412

Aleksandar Jurisić

413

Aleksandar Jurisić

413

Podpisovanje: podpisnik s ključem $K = (p, \alpha, a, \beta)$ izbere naključno skrito število $k \in \mathbb{Z}_{p-1}^*$ in določi

$$\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta),$$

kjer je

$$\gamma \equiv \alpha^k \pmod{p}$$

in

$$\delta \equiv (x - a\gamma)k^{-1} \pmod{p-1}.$$

Preverjanje podpisa: (samo z javnimi p, α in β)

$$\text{ver}_K(x, \gamma, \delta) = \text{true} \iff \beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}.$$

Primer: Naj bo $p = 467, \alpha = 2$ in $a = 127$. Potem je $\beta \equiv \alpha^a \pmod{p} = 132$. Recimo, da podpisati $x = 100$, izbrali pa smo si tudi $k = 2$. Podpis je enak (γ, δ) , kjer je

$$\gamma \equiv 2^{13} \pmod{467} = 29$$

in

$$\delta \equiv (100 - 127 \cdot 29) \cdot 431 \pmod{466} = 51.$$

Pri preverjanju izračunamo

$$132^{29} \cdot 29^{51} \equiv 189 \pmod{467} \quad \text{in}$$

$$2^{100} \equiv 189 \pmod{467}.$$

Zadnji vrednosti se ujemata, zato je podpis pravilen.

Varnost ElGamalovega sistema za podpisovanje

Kako bi lahko ponaredili podpis, ne da bi vedeli za vrednost skritega števila a ?

2. Za podpis (γ, δ) je potrebno najti ustrezno sporočilo x :

$$x = \log_\alpha \beta^\gamma \gamma^\delta \pmod{p}.$$
3. Hkratno računanje x, γ in δ : naj bosta i in j takšni števili, da velja $0 \leq i, j \leq p-2$ in $D(j, p-1) = 1$. Potem števila

$$\gamma \equiv \alpha^i \beta^j \pmod{p},$$

$$\delta \equiv -\gamma j^{-1} \pmod{p-1},$$

$$x \equiv -\gamma i j^{-1} \pmod{p-1}$$
 zadoščajo enačbi $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$.

Primer: Če je $p = 467, \alpha = 2$ in $\beta = 132$, lahko z izbiro $i = 99$ in $j = 179$, dobimo veljaven podpis $(117, 41)$ za sporočilo 331.

4. Ali lahko pri veljavnem podpisu (γ, δ) za x najdemo še kakšen podpis za neko drugo sporočilo x' ? Odgovor je "DA".

Naj bodo h, i in j takšna števila, da zanje velja $0 \leq h, i, j \leq p-2$ in $D(h\gamma - j\delta, p-1) = 1$.

Potem je par (λ, μ) veljaven podpis za x' , kjer je

$$\lambda = \gamma^h \alpha^i \beta^j \pmod{p},$$

$$\mu = \delta \lambda (h\gamma - j\delta)^{-1} \pmod{p-1},$$

$$x' = \lambda (hx + i\delta)(h\gamma - j\delta)^{-1} \pmod{p-1}.$$

Nevarnosti pri napačni uporabi ElGamalovega sistema

1. Če naključno število k ne ostane skrit izračunamo

$$a = (x - k\delta)\gamma^{-1} \pmod{p-1}.$$

2. Stevilo k lahko uporabimo le enkrat, sicer mogoče zlahka izračunati.

Digital Signature Standard

DSS je modifikacija ElGamalovega sistema za podpisovanje. Kot ameriški standard je bil predlagan leta 1991, sprejet pa leta 1994.

Algoritem: Naj bo p praštevilo velikosti L bitov, kjer je $512 \leq L \leq 1024$ in $64 \mid L$, q 160-bitno praštevilo, da $q \mid p - 1$, ter $\alpha \in \mathbb{Z}_p^*$ q -ti koren enote po modulu p . Definirajmo $\mathcal{P} = \mathbb{Z}_p^*, \mathcal{A} = \mathbb{Z}_q \times \mathbb{Z}_q$ in

$$\mathcal{K} = \{(p, q, \alpha, a, \beta) : \beta \equiv \alpha^a \pmod{p}\}.$$

Vrednosti p, q, α in β so javne, število a pa skrito.

Aleksandar Jurisić

Podpisovanje: podpisnik izbere naključno skrito število k , $1 \leq k \leq q - 1$ in določi

$$\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta),$$

kjer je

$$\gamma \equiv (\alpha^k \pmod{p}) \pmod{q}$$

in

$$\delta \equiv (x + a\gamma) k^{-1} \pmod{q}.$$

Za število δ mora veljati $\delta \not\equiv 0 \pmod{q}$.

Aleksandar Jurisić

415

Preverjanje podpisa: najprej izračunamo

$$e_1 \equiv x\delta^{-1} \quad \text{in} \quad e_2 \equiv \gamma\delta^{-1}.$$

Potem je

$$\text{ver}_K(x, \gamma, \delta) = \text{true}$$

$\Updownarrow$

$$(\alpha^{e_1} \beta^{e_2} \pmod{p}) \pmod{q} = \gamma.$$

Podobno kot pri ElGamalovi shemi je podpisovanje hitrejše od preverjanja (za razliko od RSA).

Aleksandar Jurisić

Prikrit kanal v algoritmu DSA

V algoritmu DSA obstaja prikrit kanal, ki omogoča:

(a) vključitev šifriranega sporočila v podpis, ki ga prebere le tisti, ki pozna dodaten ključ;

(b) razkritje skritega ključa, brez vednosti na lastnika.

Eno možnost za (a) si oglejmo na naslednji poglavici, (b) pa prihranimo za domačo nalogo.

Primer: Izberimo n tajnih praštevil $p_1, \dots, p_n$ in poskusimo v podpis skriti binarno zaporedje $b_1, \dots, b_n$. Naključno število k izbiramo toliko časa, da za vsak $1 \leq i \leq n$ velja

$$b_i = 1 \implies \gamma \text{ je kvadratni ostanek po modulu } p_i,$$

$$b_i = 0 \implies \gamma \text{ ni kvadratni ostanek po modulu } p_i,$$

kjer je $\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta)$.

Aleksandar Jurisić

Napadi

Uganjevanje fraz, ki jih uporabljamo za gesla

primer	število znakov	zahtevnost	dolžina gesla	čas za razbijanje
mucka	5	25 (majhne črke)	12 bitov	40 minut
brla9Az	7	62 (črke in številke)	24 bitov	22 let
THXlb<V+	10	95 (znaki na tipkov.)	40 bitov	nedosegljivo

Če uporabimo angleško ali slovensko besedo, dobimo zaporedje s približno 1.3 biti entropije na en znak (t.j. prostor za besedo proti popolnoma naključnim znakom).

Aleksandar Jurisić

419

Napadi z grobo silo

(angl. Brute Force Attack)
posameznik ima 1 PC in programsko opremo

$$(2^{17} - 2^{24}) \text{ ključev/sek.}$$

majhna skupina, 16 PC

$$(2^{21} - 2^{28}) \text{ ključev/sek.}$$

akademska omrežja, 256 PC

$$(2^{25} - 2^{32}) \text{ ključev/sek.}$$

veliko podjetje \$1.000.000 za strojno opremo

$$(2^{43}) \text{ ključev/sek.}$$

vojaška obveščevalna organizacija \$1.000.000.000 za strojno opremo in napredno tehnologijo

$$(2^{55}) \text{ ključev/sek.}$$

Napadi z grobo silo

dolžina ključa (v bitih)	posamični napadečci	majhne skupine	raziskovalna omrežja	velika podjetja	vojaške obveščevalne službe
40	tedni	dnevi	ure	milisekunde	mikrosekunde
56	stoletja	desetletja	leta	ure	sekunde
64	tisočletja	stoletja	destletja	dnevi	minuti
80	∞	∞	∞	stolečja	stolečja
128	∞	∞	∞	∞	tisočletja

Aleksandar Jurisić

420

421

Povprečen čas za napad z grobo silo

dolžina ključev (v bitih)	število možnih ključev	potreben čas za eno šifriranje/μsek.	potreben čas za 10^6 šifriranj/μsek.
32	$2^{32} = 4.3 \times 10^9$	$2^{31} \mu\text{sec} \approx 36 \text{ min}$	$\approx 2 \text{ milisek.}$
56	$2^{56} = 7.2 \times 10^{16}$	$2^{55} \mu\text{sec} \approx 1142 \text{ let}$	$\approx 10 \text{ ur}$
128	$2^{128} = 3.4 \times 10^{38}$	$2^{127} \mu\text{sec} \approx 5 \times 10^{24}$	$\approx 5 \times 10^{18} \text{ let}$

Aleksandar Jurisić

Napadi na PKS

Napadi na DSA

- Metoda Index Calculus ($p \approx 2^{1024}$)
- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi q/2}, q \approx 2^{160}$)

Napadi na ECDSA

- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi n/2}, n \approx 2^{160}$)

Aleksandar Jurisić

Programski napadi

MIPS računalnik lahko opravi 4×10^4 seštevanj točk na eliptični krivulji na sekundo.

(Ta ocena je precej konzervativna. Posebaj prirejeno integrirano vezje s frekvenco ure 40 MHz, ki opravlja operacije na eliptični krivulji nad obsegom $GF(2^{155})$ in lahko izvede 40.000 seštevanj na sekundo.)

Na osnovi tega zaključimo, da je število seštevanj na eliptični krivulji na $GF(2^{155})$ izvedeno na MIPS računalniku v času enega leta naslednje

$$(4 \times 10^4) \cdot (60 \times 60 \times 24 \times 365) \approx 2^{40}.$$

Aleksandar Jurisić

Spodnja tabela nam kaže kolikšno računske moč potrebujemo za računanje problema diskretnega logaritma z uporabo Pollard ρ -metodo za različne velikosti števila n . MIPS let je ekvivalentno različni moči 1 MIPS računalnika, ki je na voljo eno let.

velikost obsega (v bitih)	velikost števila n	$\sqrt{\pi n/2}$	MIPS let
155	150	2^{75}	3.8×10^{10}
210	205	2^{103}	7.1×10^{18}
239	234	2^{117}	1.6×10^{23}

Npr. če imamo na voljo 10.000 računalnikov z 1.000 MIPS in je $n \approx 2^{150}$, potem je lahko problem razrešljiv z uporabo diskretnega logaritma na eliptični krivulji rešen v približno 10 letih.

Prejšnjo tabelo je zanimivo primerjati s Odlyzkovo tabelo, ki kaže kolikšno računske moč potrebujemo za faktorizacijo celih števil s sedanjo verzijo splošnega NFS algoritma.

velikost števila n (v bitih)	MIPS let
512	3×10^4
768	2×10^8
1024	3×10^{11}
1280	1×10^{14}
1536	3×10^{16}
2048	3×10^{20}

Aleksandar Jurisić

Hardwarski napadi

Za bolj perspektiven napad (s strani dobro financiranega napadalca) na ECC, bi bilo potrebno narediti specializirano programsko opremo za paralelno iskanje na osnovi Pollard ρ -metode.

Van Oorschot and Wiener ocenjujeta: za $n \approx 10^{36} \approx 2^{120}$ bi računalnik z $m = 325.000$ procesorji (cena okoli 10 milijonov USD) lahko izračunal diskretni logaritem v približno 35 dneh.

Poudariti moramo, da računanje diskretnega logaritma na $E(\mathbb{Z}_p)$ v zgoraj omenjenih napadih odkrije en sam zasebni ključ.

Aleksandar Jurisić

M. Blaze, W. Diffie, R. Rivest, B. Schneier, T. Shiomura, E. Thompson, and M. Wiener, January 1996, (<http://theory.lcs.mit.edu/rivest/publications.html>)

govorijo o minimalnih dolžinah ključev potrebnih za varen simetrični sistem (npr. DES ali IDEA):

Da bi zagotovili ustrezno zaščito proti najbolj resnim grožnjam (npr. velike komercialne ustanove in vladne agencije) mora ključ biti dolg vsaj 75 bitov. Za zaščito za naslednjih 20-let morajo ključi biti dolgi vsaj 90 bitov (pri tem upoštevamo pričakovano rast računske moči).

Če posplošimo te zaključke na eliptične kripto-sisteme, mora biti praštevilo n , ki zagotavlja kratkoročno varnost, dolgo vsaj 150 bitov, za srednjeročno varnost pa vsaj 180 bitov.

Aleksandar Jurisić

Dolžina ključev

simetrične šifre (AES)	asimetrične (RSA, DSA, DH)	eliptične krivulje
40 bitov	274 bitov	80 bitov
56 bitov	384 bitov	106 bitov
64 bitov	512 bitov	132 bitov
80 bitov	1024 bitov	160 bitov
96 bitov	1536 bitov	185 bitov
112 bitov	2048 bitov	237 bitov
120 bitov	2560 bitov	256 bitov
128 bitov	3072 bitov	270 bitov

Aleksandar Jurisić

Aleksandar Jurisić

Aleksandar Jurisić

Aleksandar Jurisić

Aleksandar Jurisić

Digitalni podpisi v $\mathbb{Z}_p$ in na EC

grupa	$\mathbb{Z}_p^*$	$E(\mathbb{Z}_p)$
elementi	množica celih števil $\{1, 2, \dots, p-1\}$	točke (x, y) , ki zadoščajo enačbi eliptične krivulje E in še točka v neskončnosti
operacija	množenje po modulu p	seštevanje točk na eliptični krivulji
oznake	elementi: g, h množenje: $g \times h$ multiplikativni inverz: h^{-1} deljenje: g/h potenciranje: g^a	elementi: P, Q množenje: $P + Q$ nasprotna točka: $-Q$ odstevanje: $P - Q$ skalarno množenje točke: aP
problem diskretnega logaritma	Za dana $g, h \in \mathbb{Z}_p^*$ poisci tako celo število a da je $h = g^a \pmod{p}$.	Za dani točki $P, Q \in E(\mathbb{Z}_p)$ poisci tako celo število a da je $Q = aP$.

Aleksandar Jurisić

Grupe

Digital Signature Algorithm (DSA) eliptični analog ECDSA

DSA	ECDSA
1. Izberi praštevili p in q velikosti $2^{1023} < p < 2^{1024}$, $2^{159} < q < 2^{160}$, tako da $q \mid p-1$.	1. Izberi tako eliptično krivuljo $E: y^2 = x^3 + ax + b$ nad $\mathbb{Z}_q$, da je število $ E(\mathbb{Z}_p) $ deljivo s praštevilm $n \approx 160$ -bitov.
2. $t \in \mathbb{Z}_p^*$, izračunaj $g = t^{(p-1)/q} \pmod{p}$, potem je $g \neq 1$ in ima red q v $\mathbb{Z}_p^*$.	2. Izberi točko P na $E(\mathbb{Z}_q)$ katere red je praštevilo n .
3. Uporabi multiplikativno skupino $\{g^0, g^1, \dots, g^{q-1}\}$	3. Uporabi aditivno skupino $\{\mathcal{O}, P, 2P, \dots, (n-1)P\}$

431

Aleksandar Jurisić

Generiranje ključa pri DSA in ECDSA

DSA	ECDSA
1. Izberi naključno celo število $x \in [2, q-2]$, tj. zasebni ključ	1. Izberi naključno celo število $d \in [2, n-2]$, tj. zasebni ključ
2. Izračunaj $y = g^x \pmod{p}$, javni ključ je (p, g, y) .	2. Izračunaj $Q = dP$, javni ključ je (E, n, Q) .

DSA	ECDSA
q	n
g	P
x	d
y	Q

Podpisovanje sporočila m

DSA	ECDSA
1. Izberi naključno celo število $k \in [2, q-2]$.	1. Izberi naključno celo število $k \in [2, n-2]$.
2. Izračunaj $r = (g^k \pmod{p}) \pmod{q}$.	2. Izračunaj $r = (P \pmod{n}) \pmod{q}$.

Podpis je par (r, s) .

432 Aleksandar Jurisić

433 Aleksandar Jurisić

SigGen z EC

Razvita je bila v **Certicom Corp., Kanada**, v sodelovanju s Schlumberger Smart Cards and Systems.

Uporablja Motorolin čip 68SC28:

- ROM 12.790 zlogov,
- EEPROM 8.112 zlogov,
- RAM 240 zlogov.

Vsebuje tehnologijo MULTIFLEX^{TM} ter tehnologijo eliptičnih krivulj (CE)², ki jo razvija podjetje Certicom Corp.

435

Aleksandar Jurisić

SigGen kartica je zelo prikladna za končnega uporabnika ter za proces prepoznavanja:

- je poceni,
- podpis je opravljen v pol sekunde,
- rabi samo 90 zlogov RAM-a,
- program ne zasede niti 4 KB.

Je edina pametna kartica, ki opravi digitalni podpis kar z obstoječim procesorjem.

Eliptični kripto-sistemi nudijo največjo moč g število bitov ključa med današnjimi javnimi sistemmi.

Manjši ključi omogočajo

- manjše sistemski parametre,
  - manjša potrdila z javnimi ključi,
  - hitrejšo implementacijo,
  - manjše zahteve po energiji,
  - manjše procesorje,
- itd.

Aleksandar Jurisić

436 Aleksandar Jurisić

437 Aleksandar Jurisić